

A woman with curly brown hair, wearing a bright blue t-shirt and dark pants, is smiling warmly. She is surrounded by a variety of colorful, textured wool blankets and shawls in shades of blue, yellow, pink, and white. She is holding a blue blanket in her left hand.

THERÉSE MARKLUND

Startade Svensk Ullberedning 2010. Therése säljer också färdigvävda plädar och garner. Hon har bland annat två typer av unika mohairgarner som blir mjuka och vackra i plädar. Vävbeskrivning till pläd i mohair och finull sid. 50.

På sid. 50 visar vi även ett ruggningsverktyg för hantverkaren som säljs av Svensk Ullberedning.

För mer information, goda råd och instruktiva filmer som visar hur beredningen går till: SVENSKULL.SE

Therése Marklund ruggar plädar på löpande band

NÄR ENTREPRENÖREN i henne höjde rösten, vinkade hon adjö till skolbaren och textilslöjden. Nu driver Therése Marklund företaget Svensk Ullberedning AB och ruggar plädar på löpande band.

I Skellefteå i norra Västerbotten håller hon till, i lokaler som tidigare kylde ägg skapas nu värme i form av ullig ull. I hörnet på byggnaden sitter den orange-färgade skylten med ett får, en känd logotyp som övertagits från Morjärvs Ullspinneri. Därifrån kommer också de maskiner som används i ullberedningen.

– Jag ville starta en verksamhet inom det textila området och när jag såg att Morjärvs Ullspinneri i Norrbotten skulle avvecklas tog jag kontakt. Jag visste inget om hantverket men tog beslutet att köpa tre av deras maskiner – en tvätt-/valkmaskin och två beredningsverk. Kundkrets fick jag på köpet, säger Therése.

BEHOVET AV att få ullplädar ruggade finns, det vävs en hel del både i vävstugor och av privatpersoner och det finns bara två företag till i landet som sysslar med beredning och som dessutom använder sig av naturkardborrar. De andra två är Ullkraft i Bjurholm och Vävhalla i Ystad.

PÅ BEREDNINGSMASKINEN sitter ett tusental kardborrar, monterade i rader. Therése berättar att hon köper dem från Spanien där de odlas. När plädarna löper över de snurrande kardborrarna rivs ullfibrer ut från garnet i väven och de bildar en mjuk lurvig yta.

– Moderna maskiner har stålborstar, men den här metoden är skonsam mot ullen, poängterar Therése.

Den som tillbringat många timmar i vävstolen för att färdigställa sin pläd vill naturligtvis att ruggningen ska bli pricken över i:et på det vävda.

"Hantverket var tyngre än jag hade trott och de första åren krävdes det mycket arbete för att lära mig processen."

– För att resultatet ska bli lyckat är det viktigt att vissa förberedelser är gjorda. Jag har gjort en checklista som man kan använda sig av innan man skickar in sin pläd, säger Therése. Först och främst ska det finnas ett beredningsfäste, slaget lite hårdare, och det ska vara kastat, antingen för hand eller med maskin. Det är för att inga lösa trådar ska kunna fastna på kardborrarna och dra sönder pläden. Finns det inget beredningsfäste eller om man vill rugga om en gammal pläd så måste man sy på ett fäste som är minst sju centimeter brett.

En annan viktig förberedelse är att fixeringstråden (se sid. 50) som löper i mitten av de drejade fransarna är lagom lång (vävens bredd + lite till) och att den är ordentligt omknuten i yttersta fransen och sedan avklippt. Trådar som är längre än en centimeter kan fastna och i värsta fall slits hela fixeringstråden ut och fransarnas drejning går upp.

Knutar, lösa trådar eller efsingar får inte finnas. Allt sådant kan fastna och skapa revor i pläden.

När Therése kollat att allt ser bra ut syr hon ihop plädarna. Hon använder en speciell handsymaskin, avsedd för säckar. Den syr en kedjesöm som är lätt att repa upp mellan de olika momenten i behandlingen. De plädar som sätts samman ska vara lika breda och så lika som möjligt i inslagstäthet och garnkvalitet. Smalare vävar och halsdukar ruggas för sig. När sömnaden är klar tvättas hela den långa raden av plädar; rutiga, randiga, naturgrå och i blandade färger.

DEN HÄR MASKINEN finns det inte många av, säger Therése på sitt sjungande skelleftemål, och visar tvättmaskinen med det stora karet som fyllts med 23-gradigt vatten och lite såpa.

Plädarna löper genom karet med vatten och runt mellan valsar ett antal varv innan de centrifugeras i en maskin av något modernare snitt.

NU ÄR DET DAGS för ruggning! Längden med lagom fuktiga vävar flyttas till beredningsverket. Allt körs varv efter varv och passerar den roterande cylindern med kardborrarna som gör sitt jobb.

– Hantverket var tyngre än jag hade trott och de första åren krävdes det mycket arbete för att lära mig processen. Ju mer jag lär mig om historien bakom hantverket och kardborrarna desto stoltare är jag över min verksamhet.

– Den kapacitet jag har idag är 100 meter per vecka under tiden september till maj, berättar Therése, som också har en halvtidstjänst som administratör för Friskis & Svettis. Ett bra komplement, tycker hon, där får hon det sociala och träning är bra, för ullberedning sliter på kroppen. **Λ**